

Vaktaalrubriek

Die Statistiese Terminologieprojek en die web

AGTERGROND

In 1991 het die UK van die SA Statistiese Vereniging (SASV) opdrag gegee dat die *Statistiekwoordeboek*¹ hersien en uitgebrei moet word. Die bestaande Engels-Afrikaanse woordeboek was 'n hersiening deur Herman Schoeman en 'n vakkundige werkskomitee (in 1984) van die eerste woordeboek van B. de Loor (1961).

'n Werkskomitee bestaande uit verteenwoordigers van universiteite en navorsingsrade het daarna vergader en die huidige redaksiekomitee (Faans Steyn, Chris Smit, Corna Vorster en John Lynch) is uit hulle geledere saamgestel. Hierdie komitee het die werk aangepak met die redaksionele ondersteuning van Nasionale Terminologiesdiens (NTD) van die Departement Kuns, Kultuur, Wetenskap en Tegnologie. Dea Swiegers is die redaksionele assistent. 'n Aantal vrywillige medewerkers ontvang gereeld die notule van bygewerkte terme om daarop kommentaar te lewer.

DIE WERK VAN DIE REDAKSIE

Aanvanklik is die indeks van *Encyclopedia of Statistical Sciences*² (ESS) gebruik om nuwe terme te identifiseer. Verder is lyste van nuwe terme ook van medewerkers ontvang. Die *Dictionary of Statistical Terms*³ is 'n verdere bron wat gebruik word.

As oogmerk vir die projek is in vooruitsig gestel om meer as 'n blote woordeboek daar te stel en eerder mee te werk aan NTD se nasionale termbank. Omdat die terme ook voorsien moes word van verbandsinne (kontekste) en definisies indien nodig, is besluit om dit ook by te werk. Indeling in gebiede in statistiek word volgens dié van *Statistical Theory and Methods Abstracts* gedoen en 'n bronverwysing van elke term word gegee.

Op uitnodiging van die *International Statistical Institute* (ISI) het die redaksiekomitee hulle van Afrikaanse vertalings voorsien vir hulle *Multilingual Glossary of Statistical terms* wat op die ISI se webwerf beskikbaar is (<http://www.cbs.nl/isi>).

Die komitee hou 5 tot 6 keer per jaar daglange werksessies waarin telkens omtrent 100 terme bespreek word.

DIE TERMLYS OP DIE WEB

Vanaf die begin van was dit duidelik dat die blote uitgee van 'n woordeboek nie die doel van die projek moet wees nie, maar eerder die daarstel van 'n dinamiese termlys wat beskikbaar word soos die werk vorder. Vir hierdie doel is al die terme in die huidige *Statistiekwoordeboek* tesame met die nuwe terme op die termlys geplaas en word die hersiening en bywerking van terme daarop gedoen. Dit bring mee dat afgehandelde terme volledig van verbandsinne, definisies en bronne voorsien is, terwyl die res tans net vertalings (en dalk sinonieme) gee.

Die teikengehoor vir die termlys is nie net die statistiek-gemeenskap nie, maar ook die breër publiek, vertalers en die internasionale gemeenskap.

Daar is dus besluit om die termlys beskikbaar te stel op SASV se webwerf (www.sastat.org.za) onder "Statistical Dictionary:

....") waarvandaan dit afgelaai kan word. Nico F. Laubscher het aangebied om die termlys soos NTD dit uit hulle termbank onttrek, om te skakel in 'n databasis en daarna weer om te sit in 'n formaat waarin dit gerieflik is vir die gebruiker. As dit op 'n rekenaar geïnstalleer is, bevat dit 'n voorwoord deur die redaksie as toeligting. 'n Gebruiker kan dan ook kies of s/hy die Afrikaans-Engelse weergawe of die *English-Afrikaans*-weergawe wil gebruik. Die volgende bladsy bied die alfabet gegroepeerd in letters (bv. ABC, DEF, ens.) wat die gebruiker dan by die terme uitbring.

By die Afrikaans-Engelse lys lyk 'n tipiese voorbeeld so:

asimptotiese relatiewe doeltreffendheid <Volledige vorm>

Sinoniem: ARD <Afkorting>

Konteks: asimptotiese eienskappe van toetse

Definisie: by vergelyking van statistiese toetse en by vergelyking van beramers

English 1: asymptotic relative efficiency <Full form>

English 2: ARE <Abbreviation>

Context: asymptotic properties of tests

Definition: for comparison of statistical tests and for comparison of estimators

Source/Bron: ESS

Die termlys gee dus die konteks van die lemma, sinonieme, afkortings, 'n definisie en die bron waaruit die term geneem is. Om die termlys dinamies te maak, is besluit om dit sesmaandeliks vir webgebruik by te werk. Nico Laubscher het onderneem om dit gereeld te doen.

TEN SLOTTE

Die redaksie bedank graag medewerkers van die projek wat deur die jare getrou kommentaar gelewer het op notules waarin die nuwe terme voorkom, sowel as NTD waarsonder die projek nie gedoen sou kon word nie. Verder was die aanvanklike finansiële en latere morele ondersteuning van die Vereniging se kant af altyd vir ons 'n aansporing.

VERWYSINGS

1. Schoeman, H.S., (Editor), (1984), *Statistiekwoordeboek / Statistical Dictionary*. Staatsdrukker/Government Printer: Pretoria. (Uit druk).
2. Kotz, S. & Johnson, N.L., (Editors), (1982 - 98), *Encyclopedia of Statistical Sciences, Vol. 1-9, Supplement & Update Vol. 1-2*, John Wiley & Sons: New York.
3. Marriott, F.H.C., (1990), *A Dictionary of Statistical Terms*, 5th edition. Published for the ISI by Longman Scientific & Technical: London.

Faans Steyn

Statistiese Konsultasiediens

PU vir CHO

skdhss@puknet.puk.ac.za